

МОРДВІНІВКА — село Мелітопольського району [Запорізької області](#). 2015 Мордвинів. сільс. раду зараховано до Костянтинів. об'єднаної територіал. громади. М. знаходиться на лівому березі р. Молочна (за бл. 2 км на Пд. Зх. впадає у Молочний лиман), у місці влиття в неї р. Сага. Вище за течією річок, за бл. 4 км — с. Костянтинівка та Мелітополь. Площа 1,126 км². За переписом насел. 2001, проживали 1004 особи; станом на 2016 — 1156 осіб; переважно українці. За хоробрість і мужність у рос.-турец. війні 1787–91 грек Л. Качоні був підвищений до звання майора та отримав у володіння навколишні землі, які згодом купив адмірал, граф М. Мордвинов. Невелике нагай. поселення, що було побл. Овечого броду, перекочувало ближче до моря, а тут оселилися українці. 1811 В. Мордвинова (дочка графа) вийшла заміж за А. Столипін, а землі отримала як посаг. Їхній син Д. Столипін (дядько П. Столипін, який ініціював запровадження 1906 Столипінської аграрної реформи) став визнач. письменником і мемуаристом, а також висунув ідею оренд. хутор. господарства (організував орендні хутори в своїх спадк. маєтках у М., с. Нагаєве Інсар. пов. і с-щі Ночка Городищен. пов.; обидва — Пензен. губ., Росія). 1871–82 на його кошти у М. збудовано церкву Віри, Надії та Любові. У 19 — на поч. 20 ст. — село Таврій. губ. (спочатку входило до Мелітоп., потім — до Бердян. пов.). 1820 проживали 380, 1864 — 623, 1913 — 1820 осіб. Під час воєн. дій 1918–20 влада неодноразово змінювалася. Відтоді до 1925 — у складі Катеринослав. губ.; 1923–30 — Мелітоп. округи; 1932–39 — Дніпроп., від 1939 — Запоріз. обл. 1925 було 363 двори, мешкали 1738 осіб. Жит. потерпали від голодомору 1932–33, зазнали сталін. репресій. Від грудня 1941 — під нім.-фашист. окупацією. Від 26 вересня до 5 листопада 1943 у ході битви за Дніпро тривала Мелітопольська наступальна операція

Четвертого Укр. (до 20 жовтня — Пд.) фронту проти нім. військ. угруповання, що обороняло правобереж. молочан. рубіж (лінія «Вотан»). На Мелітопольщині найкровопролитніші бої тривали побл. М. та за Мелітополь. На фронтах 2-ї світової війни загинули 142 воїни-земляки. 1973 за 3,5 км на Зх. від села встановлено пам'ят. знак, пізніше відкрито монумент на честь штурму лінії «Вотан». 24 жовтня 1993 там відбулося перепоховання віднайдених останків 62-х, 23 жовтня 2003 — 65-ти воїнів-визволителів. 2013 монумент реставровано. У мордвинів. парку в брат. могилі похов. ще 462 воїни-визволителі (відомо прізвища 414-ти осіб). 1953 дерев'яний обеліск замінено залізобетон. скульптурою воїна (вис. 2,3 м), за якою 1976 споруджено стелу з барельєфом бійців і жінок та 35-ти мемор. дошками. На пд. околиці села зберігся бліндаж, у якому в вересні-жовтні 1943 розміщувалися командні пункти 118-ї стрілец. дивізії та 117-го артилер. полку 28-ї армії Пд. фронту. Нині тут щорічно проводять істор. реконструкцію штурму лінії «Вотан». У М. — заг.-осв. школа; клуб, б-ка; фельдшер.-акушер. пункт. Охороняються ботан. заказники місц. значення 4 Цілинних ділянки (10 га, 150 га, 502 га; усі — від 1980; 332,6 га, від 2015).

Рекомендована література

1. Воловник С. В., Крылов Н. В., Крылова А. Н. Мелітопольский район: прошлое и настоящее. 70 лет. Мелітополь, 2000;
2. Линчук А. Мелітопольская наступательная операция 1943 года: Докум. очерк. Токмак, 2005;
3. Курило-Кримчак І. П. Мій рідний край, моя Мелітопольщина: Мат., статті, док. З., 2006.

Т. В. Сергєєва, О. В. Хищенко

Фотоілюстрації

Бібліографічний опис:

Мордвинівка / Т. В. Сергєєва, О. В. Хищенко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2019. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-69486>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).